

5 Yıl Aradan Sonra Yine Faiz Artırımı!

Burçe BUDANUR

Haziran ayının 20'sinde toplanması gereken Para Politikası Kurulu, 7 Haziran Çarşamba günü olağanüstü toplandı.

Esas görevi Merkez Bankası'nın kısa vadeli "politika" faizlerini belirlemek olan Para Politikası Kurulu bundan önce 25 Mayıs'ta toplanmış ve faiz oranlarında herhangi bir değişikliğe gitmemişti.

Ancak Mayıs ayındaki toplantıda son dalgalanmaların enflasyonun hedef üzerinde gerçekleşme olasılığını artırdığı belirtilmiş ve belirgin bir sapma olursa TCMB'nin gerekli tepkiden kaçınmayacağı vurgulanmıştı.

25 Mayıs'ta bu tepkiyi vermenin erken olduğuna kanaat getiren Para Piyasası Kurulu 20 Haziran'a kadar beklemedi ve 7 Haziran akşamı kısa vadeli faiz oranlarını 1,75 artırdığını açıkladı.

Merkez Bankası Başkanı Durmuş Yılmaz toplantı öncesinde faiz artırımını sinyali vermişti, piyasalar da hazır bekliyordu.

Yine de **1,75 oranındaki artış ekonomi ve finans çevreleri tarafından "sürpriz" olarak değerlendirildi.**

Kararın açıklanmasının ardından en fazla 1 puanlık artış bekleyen serbest döviz piyasasında da sert bir satış dalgası yaşandı.

Kurul toplanmadan bir gün önce Dolar 1,56 YTL ile kapanırken, kurulun toplantı yaptığı gün içerisinde de 1,55 YTL ile 1,57 YTL arasında hareket etmişti.

Ancak gecelik faizlerin 1,75 puan arttığına açıklanmasının ardından gelen satış dalgası ile birlikte Dolar sadece bir saat içerisinde 1,51 YTL'ye kadar düştü.

08.06.2006 tarihinde ise piyasaların tepkisi kararlı hale geldi ve 1,52 YTL seviyesinden güne başlayan Dolar 1,53 YTL ile 1,54 YTL arasında seyretti.

İMKB'de ise uluslararası borsalardaki düşüşlerin de etkisi ile gerileme yaşandı ve Para Politikası Kurulu'nun açıklamasının ardından ilk seansı 277 puan yükselişle kapayan Ulusal 100 Endeksi ikinci seansta yaşanan satışlarla birlikte 1.032 puan düştü.

Borsa, kurulun faiz artırdığı 07.06.2006 tarihinde 755 puan düşüşle 36 bin 710 puandan kapattı.

Böylece hisse senetleri ortalama yüzde 2 değer yitirirken işlem hacmi 1,4 milyar YTL'de kaldı.

08.06.2006 günü, açılışta küçük çaplı bir artış yaşansa da ardından gelen satışların etkisiyle Borsa yine geriledi ve 36 bin puanın altına kadar indi.

İlk 45 dakikalık zaman dilimi sonunda endeks yaklaşık 1.200 puanlık bir kayıpla 35.400 – 35.900 bandında hareket ederken, işlem hacmi ise 380 milyar YTL seviyelerinde kaldı.

Bono ve tahvil piyasasında ise faiz indirimi sonrasında hafif bir gevşeme gözlemlendi.

Faiz artırımını öncesinde basit faizi yüzde 19,38, bileşik faizi yüzde 18,03 olarak gerçekleşen ve piyasada en çok işlem gören 9 Nisan 2008 vadeli tahvilin basit faizi yüzde 19,18'e, bileşik faizi ise yüzde 17,86'e indi.

Yabancıların Gözüyle Faiz Artırımı:

Faiz oranındaki artışa yabancıların tepkileri ise olumlu oldu.

Morgan Stanley

Uluslararası yatırım bankası Morgan Stanley faiz artırımını kararını Merkez Bankasının bağımsızlığının bildirgesi olarak gördüklerini ifade etti.

Bunun yanında Uluslararası yatırım bankası Goldman Sach da yapılan faiz artırımını "mükemmel" olarak değerlendirdi.

Her iki yatırım bankası da faiz artırımının piyasa beklentilerinin üzerinde gerçekleştiğini ifade ederken bu denli yüksek bir artışın enflasyon beklentilerinin yönetilmesi amacıyla yapıldığını düşündüklerini belirtti.

Ayrıca, Goldman Sach kararın asıl yararının TCMB'nin kredibilitesine ve politik bağımsızlığına yönelik endişeleri ortadan kaldırması olduğunu vurguladı.

Türk Ekonomi ve Finans Çevresinden Farklı Görüşler:

Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) eski Başkanı ve Anadolu Grubu İcra Kurulu Başkanı Tuncay Özilhan, Merkez Bankası Para Politikası Kurulu'nun 1.75 düzeyindeki faiz artırımının doğru bir rakam olduğunu bildirdi.

Özilhan, faiz artırımının tüketici faizlerini etkileyeceğine, yüksek faiz ve yüksek enflasyonun büyümeyi yavaşlatacağına dikkat çekti.

Enflasyonist ortama karşı en iyi tedbirin faiz olduğunu ifade eden Özilhan, hükümetin de enflasyonla mücadelesini geliştirmesi gerektiğini belirtti.

Garanti Bankası Genel Müdürü Ergun Özen ise Merkez Bankası faiz artırımının piyasanın beklentisinin üstünde olduğunu belirterek bu artırımın piyasalara pozitif şok etki yapacağını ifade etti.

Bundan sonra artık faiz artımı olasılığı olmadığını düşündüğünü belirten Özen, MB'nin enflasyon konusunda ne kadar tutarlı ve kararlı olduğunu gördüklerini söyledi.

Ergun Özen aynı zamanda iç talepte kısımla olacağını ve kura müdahale beklentisinin zayıfladığını ifade etti.

Tüketici faizlerinde sınırlı bir ayarlama olabileceğini sözlerine ekleyen Özen, bankaların büyük bölümünün bu ayarlamayı zaten yaptığını belirtti.

Fortis Türkiye Yönetim Kurulu Başkanı Tayfun Bayazıt ise:

"Merkez Bankası aldığı 1.75 faiz artırım kararı ile enflasyon hedefine bağlılığını gösteren sert bir hareket yaptı. Tek nokta enflasyondan öte orta vadede enflasyon hedefine bağlılığını gösterdi. Zaman içinde etkilerini daha net olarak göreceğiz. Ancak bu faiz artırımını gecelik faizdir. Diğer faizler ile bir bağ kurulmayabilir. Çünkü geçmişte paralel hareket etmediğini de gördük." dedi.

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı Oğuz Satıcı ise 11 Nisan 2005'e geri döndüğünü ve bunun Merkez Bankası ve Para Kurulu'nun durumu eskisinden daha kötü gördüğünü gösterdiğini belirtti.

Satıcı, kararı 7 aydan beri yaşanan iyimserlikte geriye adım olarak nitelendirerek, "MB, kendine bir ön açmış oldu. İleriye doğru piyasaları gözlemleyerek, tekrar faiz indirimleriyle piyasayı düzenleyecek adımlar için bir marj elde etmiş oldu. Şoktan ziyade çok tedbirli bir geriye adım" dedi.

Prof. Dr. Hurşit Güneş ise son gelişmeleri şöyle değerlendirdi:

"Piyasalar Merkez Bankası'nın faiz artıracığını fakat bunun 0.75 ile 1 puan aralığında olmasının bekliyordu. Merkez Bankası'nın beklentinin çok üzerinde bir artış yapmasının birkaç önemli anlamı var.

Birincisi para otoritesinin beklenmeyen bir hareketi, piyasalar ve dolayısıyla ekonomik dengeler üzerinde çok daha etkili olacaktır.

İkincisi MB ekonominin ısındığı kanısında ki ekonomiyi soğutarak yani büyümeyi düşürerek hem enflasyon hem de dış açık üzerinde etkili olmak istiyor.

Ekonomide son aylarda özellikle tüketimde bir düşüş gözleniyordu. Bu faiz artırım kararı ile beraber yılın ikinci yarısında ciddi bir ekonomik yavaşlama belki de durgunluk beklenmeli.

Bu denli yüksek bir faiz artırımının bir başka anlamı da Merkez Bankası'nın yıl başında belirlediği enflasyon hedefini değiştirmek istememesidir. Eğer Merkez Bankası maliyetler üzerindeki kur baskısını azaltmak istiyorsa döviz kurunun daha makul bir düzeyde dengelenmesini sağlayabilir."

Maliye Bakanı Kemal Unakıtan ise Merkez Bankasının faiz artırımına ilişkin kararını "yerinde bulunduğunu ve takdir ettiğini" söyledi.

Merkez Bankasının bağımsız olduğunu, politikaları ve aldığı kararların da bağımsız olduğunu belirten Unakıtan, "Bana göre yerinde bir karar aldı. Kararını beğeniyorum, takdir ettim" dedi.

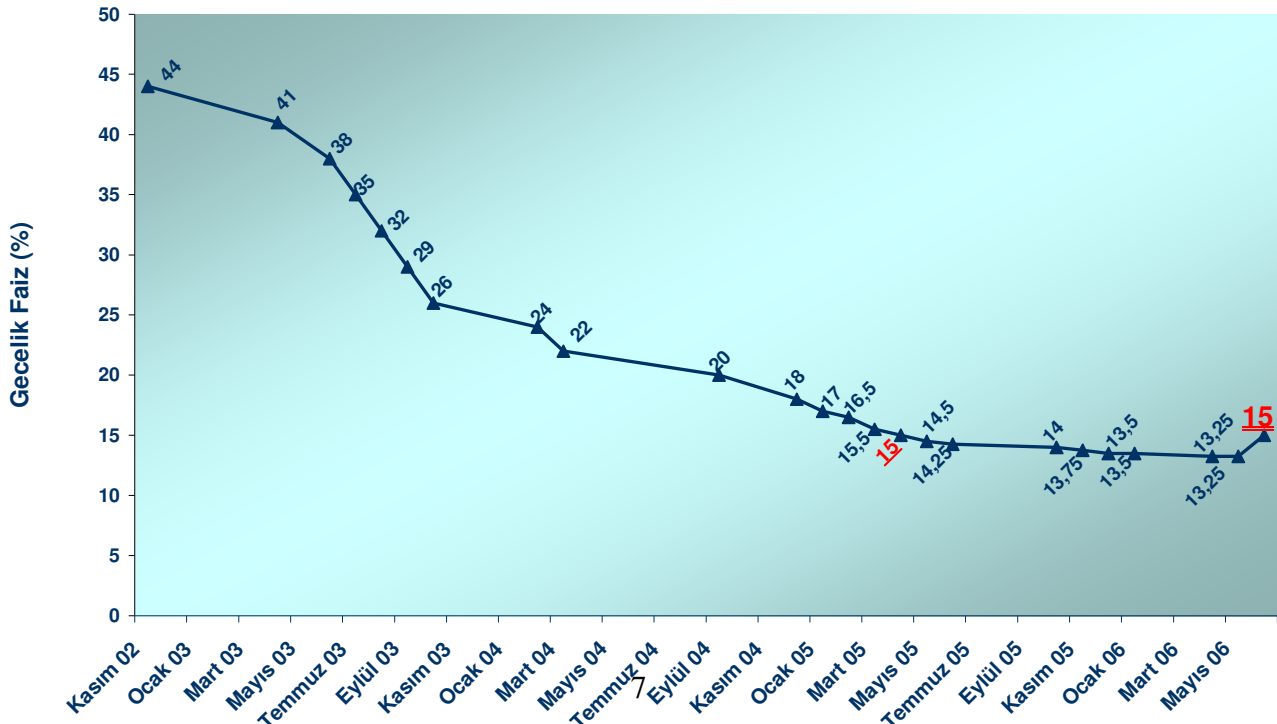
Unakıtan ayrıca Faiz artırımının, 2006 yılı için bütçeye etkisi fazla olmayacağını, sadece değişken faizlerdeki yükselişin etkisi olabileceğini fakat bunların da fazla olmayacağını söyleyerek bütçe hedeflerinden sapmanın söz konusu olmayacağını vurguladı.

11 Nisan 2005'e Geri Döndük...

Sonuçta; 2001 krizinden bu yana ilk kez faiz oranları artırılırken, gecelik faiz oranı yüzde 13,25'ten yüzde 15'e, borç verme faiz oranı ise yüzde 16,25'ten yüzde 18'e yükseldi.

Kurulun aldığı karar ile 11 Nisan 2005'teki gecelik faiz oranına geri dönmüş oldu.

GRAFİK 1. 2001'den Günümüze Gecelik Faiz Oranları

Faiz artırımına gerekçe olarak Nisan ve Mayıs aylarındaki enflasyon gerçekleşmelerinin ekonomiyi yıllık enflasyon hedefinden uzaklaştırması gösterildi.

Söz konusu gelişmelerin orta vadeli bekleyişler ve fiyatlama davranışları üzerinde kalıcı etki oluşturmasını önlenmek için müdahalenin şart olduğu belirtilen kurul raporunda, “Para Politikası Kurulu, orta vadede enflasyon eğiliminin hedeflerle uyumlu kalmasını sağlamak amacıyla politika faizlerini gözden geçirme gereği duymuştur.” denildi.

Merkez Bankası Başkanı Durmuş YILMAZ, 2006 yılı sonunda enflasyon hedefinin üzerinde kalınacağını ifade ederek faiz artırımını kararı ile enflasyonun 2007 yılının sonlarına doğru hedefe yakınsayacağı bir politika perspektifini gözetmiş bulduklarını belirtti.

Sonuç olarak; Merkez Bankası'nın piyasaların beklentilerinin üstünde gerçekleştirdiği faiz artırımının enflasyonist bekleyişleri yönetmeye dönük bir adım olarak değerlendiriyoruz.

Kısa vadede enflasyonda bir miktar artış olsa da, orta vadede enflasyonla mücadelenin devam ettiğini gösteriyor ve piyasa oyunlarına bu yönde mesaj veriyor.